

Interno glasilo Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik
Št. 7 Letnik III. September 2009
Izhaja 4 krat letno v elektronski obliki
Odgovorna oseba za glasilo: Jasmina Bauman
Ureja: Darja Holec
Avtorski prispevki ne odražajo nujno stališč Zavoda ZTSZJ
Elektronski naslov uredništva: urednistvo.zdruzenje@t-2.net

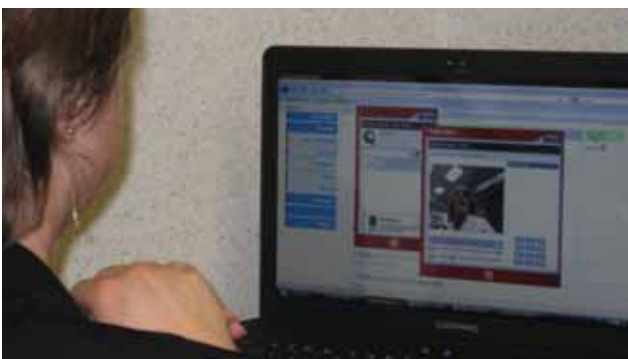
Ko govorijo roke

Pozitivna naravnost

Jasmina Bauman

Sčasoma se bom morda le prepričala, da trdo strokovno in smotno delo dolgoročno prinese uspehe. A kaj, ko mestoma to »dolgoročno« predolgo traja in je posuto s preveč blokadami, ki jemljejo energijo in sprožajo črnogledost. In tudi dvome, še zlasti takrat, ko snuješ novosti in si za vse sam, pred praznim listom papirja, pred mnogimi vprašanji, za katere ni bližnjic do odgovorov. Ko mrzlično iščeš rešitve, si tiho želiš vsaj moralne podpore iz okolja, v katerem deluješ, od ljudi, s katerimi si delovno vpet stremeč k istemu, skupnemu cilju. Takrat je vsaka spodbudna beseda, vsak izraz podpore, vsak najmanjši namig, kam se usmeriti, vsak nasvet, četudi morda ni (takoj) uporaben, neprecenljiv izraz sprejetja in potrditve, da delaš prav. Vse naštetu najbrž še najbolj spada v področje etike, etike dela in sodelovanja, ta pa, kot lahko trenutno izkušamo, vendar ne spada v sodoben poslovni svet. Tu štejejo samo zmage, za vsako ceno in vsako drugačno razmišljanje in delovanje je smešno, staromodno, (babje), donkihотовsko.... In vendar neka vztrajna pozitivna naravnost le sproži sinergijo ustvarjalnih posameznikov, ki se »najdejo« v delovanju za skupno dobro. Taki smo se našli ob eksperimentalnem projektu Klicni center za osebe z okvaro sluha.

V relativno kratkem času, v glavnem med dopusti, smo uspeli s sodelavci usposobiti zagon Klicnega centra za osebe z okvaro sluha. Pobudo zanj je dala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, nosilec je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, to pa je na podlagi Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika prepoznalo Zavod združenje tolmačev za SZJ kot izvajalca projekta. Za začetek izvajanja projekta je bilo potrebno poiskati relevantne pravne podlage, ki upravičujejo vlaganje javnih sredstev v projekt. Ko je bila podana osnova za začetek, je bilo treba poiskati ustrezen način delovanja Klicnega centra in smo v ta namen s sodelovanjem podjetja Gigodesign razvili spletno aplikacijo, preko katere bodo gluhe osebe zlahka vzpostavile stik s posameznimi institucijami in opravile osnovne komunikacije, ki jih slišče osebe sicer opravljajo po telefonu. V državi podobnega projekta, po katerem bi se lahko zgledovali ni, zato smo morali biti na Zavodu ZTSZ zelo iznajdljivi in inovativni, saj sedaj ponujene rešitve uporabe telefonskih storitev niso dostopne gluhim osebam. Izdelana aplikacija je v celoti plod domačega znanja in potrebam uporabnikov prijazna. K iskanju najboljših rešitev so bili povabljeni tudi člani in članice društev gluhih in naglušnih preko vprašalnika, ki smo ga sestavili in po-

slali v vsa društva. V naslednjem koraku je bilo treba pripraviti razpis za zaposlitev izvajalcev – tolmačev za SZJ, ki bodo delali v Klicnem centru. Za izbrano skupino tolmačev smo seveda morali pripraviti usposabljanje za delo v Klicnem centru in tudi v tem delu povabili po določenih kriterijih izbrano testno skupino gluhih oseb, da smo lahko spletno aplikacijo preizkusili, popravljali in dograjevali, tako za potrebe uporabnikov kot za delo tolmačev in tudi za cilje Klicnega centra. Na podlagi opravljenih testov smo pripravili tudi protokole, po katerih se bodo klici beležili in shranjevali. In tudi za to je bilo potrebno posebno usposabljanje tolmačev. Šele praksa pokaže uporabnost projekta, zato smo se odločili, da prve tedne meseca septembra Klicni center deluje poskusno z že omenjeno izbrano skupino gluhih oseb in da je to čas za izboljšave storitev, zadnji teden v septembru pa je odprt za širšo uporabo vsem gluhim. Za gluhe osebe oziroma bodoče uporabnike smo izdelali tudi zloženko z naslovom Klicni center za osebe z okvaro sluha – navodila in prijavnica, v kateri so opisane storitve centra, način, kako priti do teh storitev, možni kanali komuniciranja in prijavnica za uporabo klicnega centra ter drugi pomembni podatki. Zloženko bodo na dom prejeli vsi naročniki časopisa Izv sveta tišine, ki ga izdaja Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Zloženka bo na voljo v društvih gluhih in naglušnih v Sloveniji.

Sedaj, ko je projekt v delovanju, je morebiti vse skupaj na prvi pogled enostavno, nič posebnega in našli se bodo kajpada posamezniki, ki bi vse skupaj mnogo boljše in enostavnejše naredili – tako nekako kot pri reševanju matematičnih enačb, ko iščeš rešitev in misliš ter razmišljaš in potem, ko ti nekdo pokaže pot, rečeš: »ajaaaa, saj to je čisto enostavno!«. Ja, je, ko je že narejeno in ko so drugi krvavi pot potili!

Za piko na i želim še sporočiti, da od junija naprej v živo, neposredno prevajamo tiskovne konference Vlade Republike Slovenije, običajno so ob četrtkih. Tudi ta storitev ni prišla sama od sebe ali pa s strani vladnih organov. Pa še zadnja novička – ob evropskem dnevu jezikov sva bili z Meri Möderndorfer povabljeni na osnovno šolo Kolezija, da spregovoriva o SZJ in tudi pokaževa lepoto sporazumevanje v tem jeziku. Dolgoročnost!

Klicni center za osebe z okvaro sluha

eksperimentalni projekt v letu 2009

Jasmina Bauman in Darja Holec

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve se je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih lotilo eksperimentalnega projekta KLICNI CENTER ZA OSEBE Z OKVARO SLUHA, ki bo zagotavljal dostopnost do informacij, namenjenih javnosti, v oblikah zapisa in tehnologijah prilagojenih osebam z okvaro sluha. Izvedbo je skladno z Zakonom o uporabi slovenskega znakovnega jezika zaupalo Zavodu Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik. Projekt pomeni tudi realizacijo Akcijskega programa za invalide 2007-2013, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije konec leta 2006. V začetni fazi je Klicni center, za katerega se predvideva zakonska ureditev v Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov eksperimentalne narave. Izvedbo tega projekta narekujejo in določajo tako mednarodni, evropski kot slovenski pravni akti, ki urejajo področja vključevanja invalidov v družbo.

Konvencija OZN o pravicah invalidov, katero je naša država ratificirala med prvimi, v 9. členu določa, da države pogodbenice invalidom omogočijo neodvisno življenje in polno sodelovanje na vseh področjih življenja, sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi invalidom zagotovijo, da imajo enako kot drugi dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi ter do drugih objektov, naprav in storitev, ki so namenjene javnosti ali se zanjo opravljajo v mestu in podeželju. Dalje, 21. člen konvencije določa, da države pogodbenice sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da invalidom zagotavljajo uresničevanje pravice do svobodnega izražanja in mnenja, vključno s pravico, da enako kot drugi pridobivajo, sprejemajo ter sporočajo informacije in vsebine, s katerokoli obliko sporočanja po lastni izbiri

Evropska Direktiva o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijami zavezuje države članice, da morajo sprejeti posebne ukrepe za končne uporabnike invalide, kjer je to primerno, da jim zagotovijo dostop fizično in cenovno javno dostopnih telefonskih storitev.

Slovenski Zakon o elektronskih komunikacijah v 11. členu opredeljuje pojem univerzalne storitve in v točki 4. določa, da med univerzalne storitve sodi zagotavljanje ukrepov za končne uporabnike invalide, ki jih določi vlada na usklajen predlog ministra in ministra oziroma ministrice, pristojnega oziroma pristojne za socialne zadeve, in ki končnim uporabnikom-invalidom omogočajo ustrezen dostop do in uporabo javno dostopnih telefonskih storitev, vključno z dostopom do storitev v sili, imenikov in imeniških služb, kot ga imajo drugi končni uporabniki.

Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ) v splošnih določbah določa, da imajo gluhe osebe pravico uporabljati slovenski znakovni jezik ter pravico do informiranja v njim prilagojenih tehnikah.

Uporabniki storitev Klicnega centra

Aktualni način izvajanja univerzalne storitve v zvezi z elektronskimi komunikacijami gluhim osebam ne omogoča možnosti dostopa oziroma uporabe javno dostopnih telefonskih storitev, saj tehnične rešitve, ki so na voljo, niso dostopne oziroma uporabne za gluhe osebe. Zato v njihovem imenu to

storitev izvajajo sekretarji v društvih gluhih in naglušnih ter tolmači slovenskega znakovnega jezika. Na podlagi vprašalnika, ki ga je sestavila strokovna služba ZZTSZJ in je bil posredovan društvom gluhih in naglušnih ter tolmačem, je ugotovljeno, da je teh klicev približno 200 mesečno in so največkrat posredovani v centre za socialno delo, zdravstvene domove, šole, vrtce, davčne uprave, sodišča, zavode za zaposlovanje in druge. Z vzpostavitev klicnega centra bo teh klicev predvidoma več, saj osebam z okvaro sluha ta storitev do sedaj ni bila dosegljiva. Po podatkih Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je v Sloveniji 13 društev gluhih in naglušnih, v katerih je včlanjeno 5064 oseb z okvaro sluha, od tega je gluhih približno 1.800. Pravico do uporabe slovenskega znakovnega jezika je na podlagi ZUSZJ po podatkih Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik uveljavilo 871 oseb.

Opis projekta

Nosilec projekta Klicni center za osebe z okvaro sluha je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Izvajalec projekta je Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, ki je na podlagi 15. člena Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, nosilec javnih pooblastil, navedenih v zakonu. Storitve klicnega centra bo izvajal Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik.

Klicni center omogoča osebam z okvaro sluha komuniciranje in pridobivanje informacij v njim prilagojeni tehniki s področja državnih organov, organov lokalne samouprave, izvajalcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb, storitev javnega značaja in storitev Halo- uprave. Klicni center v njihovem imenu pridobi želene informacije, nato pa jih posreduje uporabniku. V ta namen je ZZTSZJ s podjetjem Gigodesign razvil spletno aplikacijo, ki je v celoti plod domačega znanja, saj v državi podobnega projekta, po katerem bi se lahko zgledovali, ni. Osebe z okvaro sluha lahko s Klicnim centrom komunicirajo po naslednjih poteh:

- SMS sporočila preko osebne mobilnega telefona
- video klic preko UMTS(mobilnega)telefona
- video klic preko računalnika (Skype)
- elektronska pošta: klicnicenter@tolmaci.si
- spletni pogovor v živo (Chat)
- telefaks **05 906 36 16**

Storitve v Klicnem centru izvajajo tolmači slovenskega znakovnega jezika, ki izpolnjujejo pogoje, določene v Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika in s katerimi se je moč pogovarjati v slovenskem znakovnem jeziku.

Klicni center deluje neprekinjeno 24 ur na dan, vse dni v letu.

Uporabniki bodo posredovali klice v klicni center praviloma v času delovnega časa državnih organov, organov lokalne samouprave, izvajalcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb.

Spletna aplikacija je uporabniku prijazna, saj omogoča sproščeno in hitro komunikacijo in hkrati tudi sledljivost – tako vsebinskih kot z vidika sosledja dogodkov- vseh klicev, ne glede na komunikacijski kanal. Omogoča pa tudi nadzor na delom in učinkovitostjo tolmačev ter statistično evidenco po različnih kriterijih.

Posredovanje povratnih informacij se praviloma izvaja preko komunikacijskega kanala, ki ga je prvi uporabil uporabnik posamezne komunikacije, po dogovoru pa tudi komunikacijski kanal, ki bo omogočal hitrejši in vsebini primernejši prenos podatkov in informacij.

Izvajalec storitve potrdi uporabniku prejem klica z SMS sporočilom takoj. Željeno informacijo pa mu posreduje takoj po prejemu le te.

Pri pridobivanju kompleksnejših informacij, ki zahteva več časa, bo center uporabnika obveščal o stanju pridobivanja informacij v razmaku 30 minut. Uporabniku bo posredoval največ 3 odzivna sporočila.

Informacije, ki jih bo posredoval klicni center uporabnikom, so splošnega, informativnega značaja in niso zavezujoče.

Izvajalec storitve bo vodil posebno evidenco dogodkov na obrazcu oziroma protokolu, ki je v ta namen zasnovan.

Način uporabe storitve Klicnega centra

Osebe z okvaro sluha se morajo pred koriščenjem storitev Klicnega centra obvezno registrirati. To lahko storijo na Zavodu Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, v svojem društvu ali pa na naslovu Klicnega centra, ki je <http://kc.tolmaci.si>. in pa tudi preko obrazca v zloženki Klicni center za osebe z okvaro sluha – Navodila in prijavnica , ki jo je ZZTSZJ v ta namen zasnoval in razposlal naročnikom časopisa Iz sveta tišine. Ko je uporabnik registriran in lahko začne komunicirati s Klicnim centrom, ga ta o tem obvesti s SMS sporočilom. Nadaljnja komunikacija poteka neposredno preko mobilnega telefona (SMS; video klic), telefaksa ali elektronske pošte. Za vse ostale komunikacijske kanale uporabnik koristi spletno mesto Klicnega centra. Storitve Klicnega centra so za uporabnike brezplačne.

Razvoj storitev Klicnega centra za osebe z okvaro sluha se je začel junija 2009, v testni fazi je bil septembra, v splošni uporabi pa je od 21. septembra 2009 naprej.

Do kdaj bomo morali tolmači pojasnjevati svojo vlogo in namen

Jasmina Bauman

Pisalo se je leto 2002. V zgodovini skupnosti gluhih to leto predstavlja bistveni civilizacijski premik, saj je takratni Državni zbor soglasno sprejel Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika. S tem zakonom je gluhim osebam bila dana zakonska pravica do uporabe svojega jezika, katerega lahko uresničujejo s pravico do tolmača, kar jim omogoča bistveno kakovostnejše in samostojnejše življenje.

Tako kot se najbrž dogaja ostalim na novo sprejetim zakonom, je tudi pri našem zakonu bilo veliko porodnih težav. Kljub temu, da so na našo pobudo posamezna ministrstva posredovala svojim področnim institucijam obvestila, dopise, okrožnice, v katerih so jih seznanjala o sprejetem zakonu, pravicah, ki iz njega sledijo ter finančnih posledicah, smo vse prevečkrat naleteli na »gluha ušesa« posameznikov, ki so tolmače dobesedno postavljali pred vrata, jim onemogočali opravljati svoje delo in nenazadnje odrekli zakonito pravico gluhim osebam, da komunicirajo v svojem jeziku. Tolmači so pogosto doživljali odklonilna stališča, kot so npr.:

- jaz vas ne potrebujem, ker gospo/gospoda zelo dobro razumem,
- gospe/gospodu vse napišem in mi vedno pokima, da je razumel/razumela,
- ne dovolim vam vstopa, ker vas že ne bom plačal/a iz svojega žepa,
- doslej smo se vse razumeli, sedaj pa kar naenkrat boste še vi zraven,
- saj vas gluha oseba ne potrebuje, ker ima moža/brata/sestro, ki mu lahko povedo vse, kar se pogovarjamo,
- če bo gluha oseba vztrajala na tolmaču, naj kar gre drugam, pri meni že ne bo,
- ali vi veste, koliko jaz zaslužim na uro, vi pa toliko,
- nič ne bom podpisal/a, ker vas nismo mi naročili, ampak vas je gluha oseba, kar pripeljala s seboj.

Podobnih situacij bi lahko našteali še in še. Tako Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, kot posamezni tolmači, smo potrpežljivo razlagali uradnim osebam določila Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, pojasnjevali vlogo tolmača, da že mogoče oni gluho osebo razumejo, a žal gluha oseba njih ne razume, da stroške tolmača nikakor ne bodo krili iz svojega žepa, temveč da to krijejo pristojni organi, da navsezadnje tolmač ni zaradi njih, ampak na željo

gluhe osebe, ki to zakonito pravico ima in jo ki jo želi uresničiti ter da vsakršna dejanja, ki onemogočajo uveljavljanja te pravice, pomenijo kršitev zakona. V začetku smo njihova dejanja opravičevali z dejstvom, da je zakon nov, da z njegovo vsebino niso vsi seznanjeni, da bo verjetno potrebno kakšno leto, dve, da se uradne osebe seznanijo z načinom uveljavljanja pravice do tolmača, da breme seznanjanja javnosti in uradnih oseb očitno moramo prevzeti sami, kljub očitkom nekaterih, da se borimo za svoj zaslužek, ne pa za gluho osebo.

Ves čas našega tolmačenja Zakona uradnikom smo se zavedali, da je potrebno predvsem gluhe osebe osvestiti, informirati, jih naučiti koristiti pravico do tolmača in jih opolnomočiti, da se postavijo zase in si sami izborijo svoje pravice, saj če to počnemo mi tolmači, smo deležni pomenljivega posmehovanja do skrajnega dejanja, da nam preprosto ne dovolijo opravljati svojega dela. V ta namen smo organizirali v začetni fazi okrogle mize s predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki so potekale v vseh društvih gluhih in naglušnih, z veseljem se odzvali na vsako vabilo društev gluhih in naglušnih, kadar so nas zaprosili, da njihovim članom ponovno razložimo določila zakona, kakor tudi tistim medijem, ki so izrazili željo po poročanju o tej vsebini. Še zlasti smo bili prepričani, da je bistvenega pomena, da so o vsebini zakona, pravici, ki jo zakon prinaša za gluhe osebe ter postopkih, kako jo uveljavljati, dobro obveščeni tudi sekretarji in strokovni delavci društev gluhih in naglušnih v Sloveniji.

Novembra letos mineva sedem let od sprejetja zakona. Sedem let je dolga doba, da bi se vsi državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javnih služb, ki so po uradni dolžnosti ali na zahtevo gluhe osebe dolžni zagotoviti tolmača ter tudi kriti stroške tolmačenja, skladno s sprejeto tarifo, lahko zadovoljivo poučili o vsebini zakona in ga tudi znali izvajati.

Po sedmih letih veljavnosti pa bi že lahko sklepali, da so se v tem času vsi, ki stopajo v stik z gluho osebo, dodobra spoznali z vsebino zakona, načinom uveljavitve pravice do tolmača, načinom financiranja stroškov tolmačev ter obveznostjo kritja stroškov, kakor tudi s pogoji in obveznostmi, ki veljajo za tolmače slovenskega znakovnega jezika.

Žal naše izkušnje kažejo ravno nasprotno sliko. Še vedno se ne ve, kdo je dolžan kriti stroške tolmačenja gluhim študentom, kako je s pravico do tolmača za gluhe dijake srednjih šol, od posameznega sodnika je odvisno, kakšno višino nagrade bo odmeril tolmačem v postopkih pred sodiščem, kljub mnenju Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, da jim pripada nagrada, odmerjena na podlagi pravilnika o sodnih tolmačih itd.

In če smo živeli v dobri veri, da je vsaj jasno, katere pogoje mora izpolnjevati tolmač slovenskega znakovnega jezika, ki mu zakon dovoljuje tolmačiti v postopkih pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih služb oziroma izvajalci javnih pooblastil, smo se ušteli. Težko je verjeti, da se še vedno pojavljajo posamezniki, ki se deklarirajo za tolmače slovenskega znakovnega jezika (brez pridobitve certifikata, ki je pogoj za opravljanje poklica), da posamezne institucije sploh ne preverijo ali so dejansko te osebe vpisane na listi tolmačev, ki jo vodi Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik in je javno objavljena, da se ne bi lahko opravičevali, da niso do potankosti seznanjeni z vsem, a povsem nedopustno pa je, da posamezna društva gluhih in naglušnih ne podpirajo dela certificiranih tolmačev, ampak se poslužu-

jejo »tolmačev«, ki to sploh niso. Izgovor, da niso uspeli dobiti certificiranega tolmača ne vzdrži, saj ga tudi ne pokličejo.

Ali ti »samooklicani« tolmači za svoje delo prejmejo plačilo ali ne in v kakšni vrednosti, v to se ne bom na tem mestu spuščala. Bode pa v oči dejstvo, da se celo nekateri sekretarji/sekretarke društev gluhih in naglušnih ob obisku različnih institucij, kjer so gluhe osebe v postopku, predstavljajo kot tolmače/tolmačke (kljub temu, da nimajo certifikata in s tem tudi niso usposobljeni za to delo). Strokovni delavci, od katerih bi pričakovali, da so prvi, ki poznajo pravice gluhih oseb

ter da stremijo k temu, da so gluhe osebe verodostojno informirane, si ne bi smeli dovoliti takega ravnanja, vsaj z etičnega vidika, če že ne z zakonskega. Plačila za svoje »tolmačenje« ne zahtevajo, ker ga tudi ne morejo, nastopi pa groteskna situacija, ko na isti instituciji, pri isti uradni osebi tolmači tolmač s certifikatom, ki seveda priglasi svoje stroške in je s strani uradne osebe deležen vprašanja: Ja, kako to, prejšnjič pa je bil/a tolmač/ica, ki pa ni zahteval/a nikakršnih stroškov?

DO KDAJ ŠE?

Skupščina Efsli

Talin, 18. september 2009

Redna letna skupščina Evropskega foruma tolmačev za znakovni jezik je po ustaljenem redu potekala dan pred konferenco, tokrat v glavnem mestu Estonije Talinu, 18. septembra letos. V prispevku je prerez poročil o delu v preteklem delu, medtem ko bodo sklepi skupščine objavljeni po prejemu uradnega zapisnika z zasedanja.

Maya de Wit, drugi mandat predsednica foruma, je poročala tako s področja notranjega organizacijskega sektorja, ki se tiče predvsem dela upravnega odbora kot tudi o aktivnostih na mednarodnem področju.

Aktivnosti UO Efsli

Upravni odbor je imel redne e-seje, za katere so bili sestavljeni dnevni redi in gradiva k posameznim točkam. Na medmrežju je posamezna seja trajala največ do dve uri. Tovrstna oblika zasedanja se je izkazala kot zelo učinkovita in prihrani Efsliju veliko potnih in drugih stroškov.

V preteklem letu je bila samo ena seja v »živo«, in sicer januarja 2009 na Dunaju, kjer bosta leta 2012 tudi Efsli skupščina in konferenca. Odbor ves čas išče predloge za izboljšanje dela Efsli-ja in čim bolj ustrezno ureditev statusa poklica prevajalcev za znakovni jezik v Evropi. V preteklem letu so bila prizadevanja osredotočena na tri nova področja, ki so zaobsežena v naslednji predlogih za skupščino:

- pridobiti sredstva za ustanovitev Efsli raziskovalnega sklada
- učvrstiti meddržavno sodelovanje z osnovanjem Projekta Partnerstvo
- poiskati nove načine za izmenjavo strokovnih znanj in doseganje oblikovanje specializiranih interesnih skupin in podskupin

Sicer pa je timsko delo v odboru potekalo konstruktivno in tekoče.

Mednarodno sodelovanje

Efsli je sodeloval na kar nekaj mednarodnih dogodkih, kjer je predstavljal in zagovarjal poklic tolmačev za znakovni jezik.

Svet Evrope je organiziral dvodnevno konferenco v Strabourgu z naslovom Zaščita in promocija pravic oseb s prizadetostmi v Evropi: na poti k polni vključenosti, inkluziji in opolnomočenju (28-30 oktober 2008), na kateri je Efsli zastopala predsednica Maya de Wit.

Efsli je sodeloval tudi z nastopom predsednice na mini simpoziju na Inštitutu za znakovni jezik in študije skupnosti gluhih v Utrechtu na Nizozemskem. Simpozij je bil organiziran v počastitev desetletnice izobraževalnega programa za prevajalce za znakovni jezik (31. oktober 2008).

Efsli je bil udeležen na konferenci Evropske unije gluhih v Lyonu v Franciji. Predsednica Maya de Wit je ob tej priložnosti nastopila s prikazom pregleda o prevajanju v znakovni jezik po evropskih državah (29. november 2008).

Na povabilo Zveze konferenčnih prevajalcev (AIIIC) je Efsli v Nici sodeloval na otvoritveni ceremoniji. Ob tej priložnosti se je predsednica srečala s predsednikom Francoske zveze gluhih in delegatom AIIIC, ki je zadolžen za sodelovanje z Efsli (januar 2009).

Hrvaška organizacija DODIR je povabila predsednico Efsli na okroglo mizo, ki je bila organizirana za politike in vladne uradnike z namenom, da se prizna hrvaški znakovni jezik in poskrbi za zagotavljanje tolmačev (marec 2008).

Evropski projekt

Začel se je skupni projekt usposabljanja tolmačev po Evropi za delo v multikulturalnih okoljih v partnerstvu s Finsko, Nizozemsko, Madžarsko in Estonijo. Projekt financira Evropska unija iz sredstev za vseživljenjsko izobraževanje. Koordinator projekta je Diakonska univerza za uporabne vede in Finske. Zaključek projekta je predviden decembra 2010, začel pa se je na začetku leta 2009.

Članstvo v EASPD (European Association of Service Providers)

Efsli je uradno vlogo za sprejem v organizacijo z začetkom članstva v januarju 2009. Zaradi menjav med osebjem, Efsli vloga ni bila dokončno obravnavana v januarju. Šele marca pa so bili dostopni vsi dokumenti za članstvo v EASPD, tako da bo v prihodnjih mesecih ta naloga zaključena.

Izobraževanje in razvoj - v okviru tega sektorja je bila na Malti organizirana spomladanska šola, oziroma tečaj z naslovom Razumevanje kulture gluhih – proces tolmačenja vizualne informacije, spretnosti in strategije, od 24. do 26. aprila 2009. Malta je bila izbrana zato, da ker je tam tolmačenje v znakovni jezik še povsem nov poklic in Efsli je z organizacijo tečaja želel podpreti kolege tolmače. Izobraževanja se je udeležilo 12 tolmačev iz petih evropskih držav, ocene udeležencev pa so bile pozitivne.

Imenik učiteljev znakovnega jezika iz vse Evrope je izpolnjen. Učitelji na seznamu so morali po elektronski pošti preveriti in potrditi svoj učiteljski status. Tisti, ki na pošto niso odgovorili do roka, oziroma so ignorirali naš opomnik, so bili zbrisani iz imenika.

Zdrav duh v zdravih rokah

Efsli konferenca

Talin, 18–20-september 2009

Naslov konference Zdrav duh v zdravih rokah v angleškem jeziku »Sound Mind In Sound Hands« zveni lahko tudi več pomensko, saj beseda sound v samostalniški obliki pomeni tudi zvok, glas, kar daje močan poudarek vsebini tega srečanja.

Kakovost tolmačevega nastopa je pomembno odvisna od njegovega zdravja in njegove spretnosti ohranjanja energije v mnogih letih. Namen konference je bil osvetliti in osredotočiti se na tolmačeve sposobnosti za delo pod obsežnimi vplivi fizičnih in duševnih naporov, ki spremljajo tolmačenje, komunikacijo v različnih kulturnih okoljih, hitre spremembe v raznolikosti prizorišč kot tudi emocionalna stanja udeležencev interpretacijske situacije.

Bežen pregled naslovov prijavljenih referatov potrjuje, da je izbrana tema žgoča in še kako aktualna. Nastopajoči govorniki in govorki so se lotevali perečih vsebin in nekatere med njimi si zaslužijo, da se jih omeni vsaj v telegrafskem slogu kot prvo informacijo.

Maya de Wit, Marinella Salami, Elke Mutschlecher in Zane Hema so predstavile referat z naslovom Zdrav duh – podporne strategije za tolmače v znakovni jezik – evropska perspektiva. Sprašujejo se, kakšne strategije lahko tolmač razvije v podporo za zdrav duh, katere so sedanje skrbi in bojazni ter kako se ustrezno odzvati nanje. V ta namen je bila opravljena tudi raziskava v nekaterih evropskih državah. Zagotavljanje storitev tolmačev ter položaj in pogoji dela tolmačev se razlikujejo po državah, kljub temu pa vsi delijo skupno zahtevo: PLACILO – tolmač mora biti pravično/pošteno plačan za svoje delo, usposobljenost, kvalifikacije in izkušnje.

Hannaliisa Finell je v predstavitvi referata Zakonska zaščita zdravja in delovne sposobnosti tolmačev za znakovni jezik opisala finsko zadrugo tolmačev za znakovni jezik Via, ki deluje na področju cele države. Zadruga skrbi za zagotavljanje tolmačenja v finski znakovni jezik, izobraževanje in priročnike na področju tolmačenja ter zaposluje 80 tolmačev s pol-

nim delovnim časom. Po finski delovni zakonodaji imajo vsi zaposleni pravico do zdravstvenega varstva v svojem poklicu. Tolmači, ki delujejo v hrupnem delovnem okolju pa imajo še dodatno pravico do rednega letnega pregleda sluha. V zadrugi tolmačev Via podpirajo zdravje tolmačev še z naslednjimi oblikami in ukrepi: oblikovanje stalnih timov (3-7 članov), delitev dela v timu in medsebojna podpora; tolmačenje v paru pri dogodkih, daljših kot dve uri in pri zahtevnih teoretičnih predavanjih; večji regenerativni odmor po zahtevnih tolmačenjih, zdravstveni nadzor in skrb za tolmača ali cel tim (redni sestanki z delovnimi terapevti s katerim tolmač/tim razdelano obdela svoje primere in druge strokovne probleme); predavanja o ergonomiji in varčevanju z energijo; uvajanje ergonomičnih stolov v ustanovah/šolah, kjer se tolmači poln delovni čas; uvajanje ergonomskih računalniških mišk, izdajanje vavčerjev tolmačem za športno rekreacijo.

Nadzorovati stres pri začetnikih – Dobre prakse, je predavanje, *Paula Belmonte in Shaurne Dickson*, ki govori o svojstvenih izzivi, za katere mora tolmač razviti strategijo, da se spopade s stresom in bojaznimi, ki so vsakodnevni del njegove službe. To je še zlasti važno za začetnike, ki se prvič srečajo z mnogimi zahtevnimi situacijami. Ti morda še nimajo spretnosti in strategij za uspešno spoprijemanje z mnogimi neznani mi okoliščinami. To pa lahko pripelje tolmača, da začne dvomiti v svoje sposobnosti, do nezdrave ravni stresa in v najslabšem primeru, da se ne čuti več sposobnega delati na tem področju. Predstavljeni so rezultati raziskave določenih posameznih vzrokov, oziroma povzročiteljev stresa pri začetnikih.

Len Roberson, Debra Russel in Risa Shaw so z naslovom Praksa tolmačenja v znakovni jezik na področju zakonodaje v Severni Ameriki, predstavili rezultate raziskave iz leta 2009, ki je pregledala ključne vidike dela tolmačev na tem področju, vključno z usposabljanjem za delo v tej smeri, potrebami za dodatno izobraževanje in predpripravami ter pristopi za nastop na sodniških dogodkih.

Naj še omenimo nekaj naslovov delavnic, kot so Joga terapija za tolmače, Prosti se, Prelomiti z zapletenimi in težkimi osebnimi izkušnjami.

Informaciji o izbranih temah so zgolj za pokušino, predvsem pa za motivacijo za bolj poglobljeno branje in razpravljanje o vseh zanimivih vsebinah, za katere pa bo zagotovo prava priložnost takrat, ko bo urejen in izdan zbornik referatov.